

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MUĞLA DATÇA BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	25

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: İşgalli Olarak Kullanılan Kamusal Alanlar.....	14
Tablo 9: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosu.....	22

KISALTMALAR

TL : Türk Lirası

KHK : Kanun Hükümünde Kararname

LTD. ŞTİ.: Limitet Şirketi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Belediyenin Yıllık Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırı Aşması
2. İmar Planında Kamu Ortak Kullanımı İçin Ayrılmış Olan Alanların Özel Konutlar Tarafından İşgal Edilerek Kullanılmasına Rağmen İdarece Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye İşlemi Başlatılmaması
3. Bütçe Emaneti Ödemelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
4. İdare Tarafından Sayıştaya Verilmesi Zorunlu Olan Hesapların Gönderilmesi Hususunda Mevzuata Aykırı Hareket Edilmesi
5. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması
6. Tahakkuk Etmiş Olan İdare Gelirlerinde Tahsilat Oranlarının Düşük Düzeyde Kalması
7. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi ve Herhangi Bir Tahsilatın Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Datça Belediyesi 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülkî sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Datça Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 16 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı, norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok bir adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Datça Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 1 adet birim Zabıta Müdürlüğüdür. Belediyenin kalan 11 adet hizmet birimi de başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	148	63
Sözleşmeli Personel	0	0
Kadrolu İşçi	73	19
Geçici İşçi	0	0
Toplam	221	82
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	232	232

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe, belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Datça Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Datça Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	25.357.000,00	20.174.000,00/ 4.729.000,00	40.802.000,00	36.633.752,11	4.168.247,89	0,00

02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	3.942.000,00	2.017.800,00/ 495.100,00	5.464.700,00	4.351.908,16	1.112.791,84	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	93.760.000,00	44.510.300,00/ 11.916.600,00	126.353.700,00	113.270.098,00	13.084.652,20	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	1.051.000,00	440.000,00	1.491.000,00	1.385.636,00	105.364,00	0,00
05	Cari Transferler	0,00	2.479.000,00	74.000,00/ 220.000,00	2.333.000,00	1.964.899,91	363.100,09	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	53.361.000,00	5.124.000,00/ 36.612.700,00	21.872.300,00	18.864.594,84	3.007.705,16	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	50.000,00	0	50.000,00	0,00	50.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	20.000.000,00	0/ 18.366.700,00	1.633.300,00	0,00	1.633.300,00	0,00
Toplam			200.000.000,00	72.340.100,00/ 72.340.100,00	200.000.000,00	176.470.889,02	23.525.161,18	0

Datça Belediyesine 2023 mali yılı bütçesi ile öngörülen ödenek toplamı 200.000.000,00TL olmuştur. Yıl içinde 176.470.889,02 TL Bütçe Gideri yapılmış, 23.525.161,18 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	63.870.000,00	43.062.084,02	130.203,20	42.931.880,82	67,22
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	43.880.000,00	45.031.742,34	12.108,14	45.019.634,20	102,60
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	6.700.000,00	6.879.873,00	0	6.879.873,00	102,68
05- Diğer Gelirler	81.250.000,00	75.421.782,25	48.878,31	75.372.903,94	92,77
06- Sermaye Gelirleri	5.300.000,00	0	0	0	-
08-Alacaklardan Tahsilat	0	0	0	0	-
09- Red ve İadeler	-1.000.000,00	0	0	0	-
Toplam	200.000.000,00	170.395.481,61	191.189,65	170.204.291,96	85,10

Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri % 85,10 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	40.802.000,00	36.633.752,11	89,78
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5.464.700,00	4.351.908,16	79,64
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	126.353.700,00	113.270.098,00	89,65

04- Faiz Gideri	1.491.000,00	1.385.636,00	92,93
05- Cari Transferler	2.333.000,00	1.964.899,91	84,22
06- Sermaye Giderleri	21.872.300,00	18.864.594,84	84,22
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	
08- Borç Verme	50.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	1.633.300,00	0,00	0,00
Toplam	200.000.000,00	176.470.889,02	88,24

Buna göre 2023 yılında bütçe giderleri %88,24 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıl içerisinde yapılan ek bütçe ile bütçe ödeneklerinde artış gerçekleşmiş ve bu durum sağlanmıştır.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Vergi Gelirleri	15.266.561,31	23.221.353,80	43.062.084,02	52,10	85,44
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.906.013,66	18.205.229,59	45.031.742,34	130,27	147,35
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	945.109,82	1.721.663,50	6.879.873,00	82,16	299,60
Diğer Gelirler	23.658.198,02	33.509.854,83	75.421.782,25	41,64	4293,50
Sermaye Gelirleri	21.000,00	0,0	0,00	0,00	0,00
Toplam	47.796.882,81	76.665.703,21	170.395.481,61	94,81	122,25
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	138.172,22	234.340,92	191.189,65	69,60	18,41
Net Toplam	47.658.710,59	76.431.362,29	170.204.291,96	60,37	118,05

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 28.772.651,70 TL'lik (%60,37) artış göstermiştir. 2023 yılında ise bir önceki yıla göre 93.772.929,67 TL'lik (%118,05) artış gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	16.321.407,32	23.873.588,64	36.633.752,11	46,27	53,45
SGK Devlet Prim Giderleri	1.731.350,04	2.719.439,54	4.351.908,16	57,07	60,03

Mal ve Hizmet Alım Giderleri	16.578.065,95	45.731.540,46	113.270.098,00	175,85	147,68
Faiz Giderleri	604.520,10	1.203.171,12	1.385.636,00	99,03	15,17
Cari Transferler	649.475,67	1.199.737,39	1.964.899,91	84,72	63,78
Sermaye Giderleri	4.585.710,15	8.933.731,41	18.864.594,84	94,82	111,16
Sermaye Transferleri	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Toplam	40.470.523,23	83.661.208,56	176.470.889,02	106,72	110,93

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 92.809.680,46 TL (%110,93) artmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre, bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 163.410.386,04 TL, Faaliyet Geliri 190.529.641,62 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 27.119.255,58 TL olarak gerçekleşmiştir.

Datça Belediyesinin hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Datça Belediyesi Personel Ltd.Şti.	10.000,00	10.000,00	100

Belediyenin dolaylı hissedarı olduğu şirket bulunmamaktadır.

Belediyenin bütçe içi işletmesi olarak Datça Belediyesi Sosyal ve İktisadi İşletmesi mevcuttur.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Datça Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir.

Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü

üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence

elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı

Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İdarenin iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 41'inci maddesine göre, Datça Belediyesinin nüfusu 50.000'in altında olduğundan, kurumun stratejik planı ve dolayısıyla performans programı bulunmamaktadır.

Kurumsal risk yönetim çalışmalarına ilişkin herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kurumun tüm birimlerinde yapılan işlerin iş tanımları yapılmış olup müdürlüklerin çalışma yönetmelikleri güncellenip tamamlanmıştır. Süreç kontrolünü sağlamak amacıyla, tüm birimlerde iş akış şeması hazırlanmıştır.

İdare bünyesinde İç Denetim Birimi bulunmamaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi mevcuttur.

İzleme Standartları

Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler, idare faaliyet raporunda gösterilmekte ve

Belediye web sitesinden duyurulmaktadır.

Sonuç olarak; Belediyede Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve kurumlara gönderilen Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Rehberi de dikkate alınarak etkin bir iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanmasının sağlanması çalışmaları devam etmekte ancak henüz etkin bir İç Kontrol sistemi bulunmamaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Datça Belediyesi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin Yıllık Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırı Aşması

Belediyenin şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin mevzuatta belirlenen sınırı aştığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesine istinaden 09/04/2018 tarih ve 11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar 28/04/2018 tarihli 30405 sayılı Resmi Gazete'de yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda; mahalli idarelerin

personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerinin gördürüleceği şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin hususlar belirlenmiştir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınır" başlıklı 5'inci maddesine göre; idarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacaktır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacaktır.

Belediyenin; 2022 yılı Bütçe Geliri 76.431.362,29 TL olup yeniden değerlendirme katsayısı olan %122,96 ile çarpımı sonucu bulunan tutarın yüzde kırkı olan (170.411.365,37 x 0,40) 68.164.546,15 TL, 2023 yılında şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri açısından üst sınırdır. Belediyenin şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin bu tutarı geçmemesi gerekmektedir.

Ancak belediyenin 2023 yılında toplam personel giderleri 36.633.752,11 TL ve şirket personeline ödenen net ücret 39.644.513,81 TL olmak üzere toplam yıllık şirket personeli dâhil belediye personel giderleri 76.278.265,92 TL olup üst sınırı aşmıştır.

Bu nedenle yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin önlemlerin alınmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; personel giderlerinin mevzuatta belirlenen üst sınırının aşılması hususunda gerekli planlamaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: İmar Planında Kamu Ortak Kullanımı İçin Ayrılmış Olan Alanların Özel Konutlar Tarafından İşgal Edilerek Kullanılmasına Rağmen İdarece Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye İşlemi Başlatılmaması

İmar planında kamu ortak kullanımı için ayrılmış olan alanların özel konutlar tarafından işgal edilerek kullanılmasına rağmen idare tarafından bu alanlardan ecrimisil alınmadığı görülmüştür.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38'inci maddesinin (e) bendinde, belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etme yetki ve görevi belediye başkanına verilmiştir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde “*Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri*” denilerek taşınmazlar kamu kaynakları arasında sayılmıştır.

Aynı Kanun'un “*Üst Yöneticiler*” başlıklı 11'inci maddesinde belediyelerde üst yönetici belediye başkanı olarak belirlenmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında “*Üst yöneticiler, ...sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.*” denilmektedir.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinin birinci fıkrasında; “*Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.*” denilmektedir. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında da “*İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.*” hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla bu hükümlere istinaden ecrimisil talep edilmesi ve akabinde tahliye

işlemi için talepte bulunulması gerekmektedir.

Yapılan tespitlerde, Belediyenin tasarrufunda olup imar planında yeşil alan, park, yol veya otopark vs. olarak ayrılan kamusal alanların Datça ilçesindeki konut siteleri tarafından; bahçe, otopark, yapı, su deposu, sosyal alan vs. olarak özel amaçlar için kullanıldığı; ancak kamu idaresinin söz konusu işgal edilen alanlar için herhangi bir ecrimisil bedeli almadığı tespit edilmiştir.

Tablo 8: İşgali Olarak Kullanılan Kamusal Alanlar

İşgal Eden Sitenin Adı veya Unvanı	Sitenin Toplam Yüzölçümü (m ²)	Mülkiyeti Dışındaki Kullanım Alanı (m ²)
A....	159.260,81	36.604,538
G....	10.625,00	1.397,17
Ö....	12.133,68	109,462
B....	11.304,00	197,94
E....	25.587,00	339,042

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; kamu idaresinin işgal edilen alanlar için geriye dönük ecrimisil bedeli alınması ve söz konusu alanların kamu ortak kullanımına sunulacak şekilde tahliye işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kamu idaresi tarafından, işgal edilen alanlar için geriye dönük ecrimisil bedeli alınması ve söz konusu alanların kamu ortak kullanımına sunulacak şekilde tahliye işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 3: Bütçe Emaneti Ödemelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

İdare tarafından 320-Bütçe Emanetleri hesabından yapılan ödemelerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen Giderler ve Bütçeleştirilmiş Borçlar" başlıklı 34'üncü maddesi uyarınca; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere,

ilama bağılı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin 6'ncı fıkrasında da; "*Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur.*" denilmektedir.

Diğer yandan, 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliği ve hesaba ilişkin işlemler, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın niteliği" başlıklı 248'inci maddesinde ve "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 249'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Yönetmelikte, 320-Bütçe Emanetleri Hesabı için, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; yapılacak ödemelerde söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik vermek şartıyla muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olacağı açıktır.

Kamu idaresinin mali iş ve işlemleri kapsamında 320- Bütçe Emanetleri Hesabının ayrıntısının incelenmesi neticesinde, söz konusu hesaptan yapılan ödemelerin, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından emanet hesaplarındaki tutarların mevzuatında belirtilen esas ve usullere uygun olarak ödenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından emanet hesaplarındaki tutarların mevzuatında belirtilen esas ve usullere uygun olarak kayıt sırasına göre ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: İdare Tarafından Sayıştaya Verilmesi Zorunlu Olan Hesapların Gönderilmesi Hususunda Mevzuata Aykırı Hareket Edilmesi

İdare tarafından Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, mali tablo, belge ve bilgilerin süresi içerisinde ve eksiksiz olarak gönderilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın, "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesinde; hesap dönemi başında, yıl içerisinde ve hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo, belge ve bilgilerin neler olduğu ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Aynı Usul ve Esaslar'ın "Defter, mali tablo, belge ve bilgilerin verilme yeri ve süresi" başlıklı 6'ncı maddesinde ise, sayılan bilgi ve belgelerin Sayıştaya gönderilmesi gereken süreler düzenlenmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5 ve 6'ncı maddelerinde;

Hesap dönemi başında muhasebe birimlerini, muhasebe yetkililerinin adlarını, soyadlarını, unvanlarını ve elektronik posta adreslerini gösterir bilgi formu ile kamu idaresi veya muhasebe birimleri adına açılmış bulunan banka hesap numaralarını gösterir bilgi formunun Ocak ayının sonuna kadar,

Birleştirilmiş veriler defterinin aylık olarak takip eden ayın sonuna kadar,

Hesap dönemi sonunda birleştirilmiş veriler defteri ile geçici ve kesin mizanın, İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defterinin takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar; mali tabloların ise takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar aynı Usul ve Esaslar'ın 7'nci maddesinde belirtilen usullere göre elektronik olarak imzalanarak web portal aracılığıyla Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu kapsamda yapılan incelemede Datça Belediyesi tarafından Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, mali tablo, belge ve bilgilerin 2020,2021 ve 2022 yıllarında hiç gönderilmediği, 2023 yılında ise yukarıda yer verilen mevzuatta yer alan sürelerle riayet edilmeden gecikmeli olarak gönderildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından defter, mali tablo, belge ve bilgilerin zamanında, tam, doğru ve usulüne uygun olarak Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi konusunda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından defter, mali tablo, belge ve bilgilerin zamanında, tam, doğru ve usulüne uygun olarak Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi konusunda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 5: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması

İdare tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan mal alımlarına ilişkin yıllık harcamalar toplamının, bütçeye mal alımları için konulan ödeneğin %10'unu Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadan aşıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu, Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmaksızın aşamayacağı ifade edilmiştir.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (ı) bendi" başlıklı 21'inci maddesinde; 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (ı) bendi ile ilgili olarak, 31/12/2020 tarihli ve 31351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ açıklamalarının dikkate alınacağı ifade edilmiştir.

31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 1.1.2021 tarihinde yürürlüğe giren 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"...(3) Kanunun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla

---

konulan toplam ödenek tutarı dikkate alınır. Mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranı hesaplanır.

(4) Bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından % 10 oranının aşılmaması için takip edilerek ödenek aktarılırken veya harcama yapılırken bu durum göz önünde bulundurulur.

(5) İdarelerin bütçelerinde mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için öngörülen ödenek tutarının;

a) Mal veya hizmet alımları için Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ile 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamını,

b) Yapım işlerinde ise 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limiti,

geçmemesi halinde Kuruldan uygun görüş alınması şartı aranmaz.

(6) İdarelerin bütçelerinde;

a) Mal veya hizmet alımları için öngörülen ödenek tutarının % 10'unun, Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamını geçmemesi halinde, anılan maddelerde belirtilen parasal limitlerin toplamı kadar olan harcamalar için,

b) Yapım işleri için öngörülen ödenek tutarının % 10'unun, 22 nci maddenin (d) bendinde yer alan parasal limiti geçmemesi halinde bu parasal limite kadar olan harcamalar için,

Kuruldan uygun görüş alma şartı aranmaz. (a) ve (b) bentlerinde belirtilen haller dışında Kuruldan uygun görüş alınması zorunludur." denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idarelerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları alımlara ilişkin bir sınır bulunduğu, parasal limitlerin tespitinde bütçeye konulan ödeneklerin toplam tutarının değil, ödenek hangi amaçla bütçeye konulmuş ise o amaç için konulmuş ödeneğin toplam tutarının dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu sınırın aşılabacağı öngörülmesi halinde ise Kamu İhale Kurulundan önceden uygun görüş alınması gerekmektedir.

Mal alımlarına ilişkin Belediye tarafından 2023 yılı içerisinde toplam 4.494.000,00 TL ödenek ayrılmış, Pazarlık Usulü ve Doğrudan Temin ile toplam 1.829.184,12 TL tutarında mal alımı gerçekleştirilmiş olup, bu tutar bütçeden ayrılan ödeneğin %40,70'ine isabet etmektedir.

Görüldüğü üzere mal alımları için bütçeyle ayrılan ödeneğin %10'unun oldukça üzerinde bir oranda harcama yapılmış ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir izin alınmamıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, 4734 sayılı Kanun'un 21-f ve 22-d bentlerinde yer alan parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplam tutarının, mevzuatta belirtilen sınırlar içerisinde kalıp kalmadığının düzenli olarak kontrolünün yapılması, gerekli durumlarda da Kamu İhale Kurumunun uygun görüşünün alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda mevzuatta yer alan sınırların aşılmış aşılmadığının düzenli olarak kontrolünün yapılması, aşılmadığının anlaşıldığı durumlarda ise Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınarak hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Tahakkuk Etmiş Olan İdare Gelirlerinde Tahsilat Oranlarının Düşük Düzeyde Kalması

İdare tarafından tahakkuk ettirilmiş gelirlere ilişkin tahsilat oranlarının düşük düzeyde kaldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde;

"Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

...

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek ..." denilmektedir.

Bu madde hükmüne göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görevi belediye başkanına verilmiş ve bu konuda belediye başkanı birinci derecede sorumlu kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un, "Ödeme zamanı ve önce ödeme" başlıklı 37'nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Kanun'un "Ödeme emri" başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında; "Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur." denilmektedir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; amme alacaklarına ilişkin olarak amme borçlusuna bir "ihbarname" düzenlenmeli ve tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenmelidir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya, 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir.

2023 yılı mali işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 2023 yılı sonu itibarı ile toplam 222.678.359,01 TL gelir tahakkuk ettirildiği, 2023 yılı içinde toplam tahakkukun, 170.204.291,96 TL'sinin tahsil edildiği, 2024 yılına 52.282.877,40 TL tahakkuk artığı devredildiği ve İdarenin tahsilat oranının % 77'de kaldığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, İdare tarafından tahsilat sürecinin daha etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemlerin yapıldığı ve bu işlemlere devam edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından tahsilat sürecinin daha etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi ve Herhangi Bir Tahsilatın Yapılmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye gelir tarifesinde yer verilmediği, söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3'üncü maddesine göre;

“...Geçiş hakkı: İşletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

Geçiş hakkı sağlayıcısı: Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere, taşınmaz sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi,

... ifade etmektedir.”,

Aynı Kanun'un “Anlaşma serbestisi” başlıklı 25'inci maddesinde; *“İşletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısı, ilgili mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere serbestçe yapabilirler. İşletmeciler, Kurum tarafından istenmesi halinde yapılan anlaşma ile ekleri ve değişikliklerini, her türlü bilgi, belge ile yazışmaları Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.”* denilmektedir.

Öte yandan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından, geçiş hakkı ve bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” çıkarılmıştır.

Bu Yönetmelik'in “Geçiş hakkı ücretleri” başlıklı 9'uncu maddesinde;

“(1) Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları

dışında kalan yerler için Geçiş Hakkı Sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz.

(2) Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatlar, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edilir.

(3) İlk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri; bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırım yapılması suretiyle tespit edilir.” düzenlemesi yer almaktadır.

Söz konusu düzenlemeye istinaden Yönetmelik ekinde yer alan tabloda aşağıda belirtilen şekilde tarife belirlenmiştir:

Tablo 9: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosu

	Geçiş Hakkına Konu Taşınmazların ve Yerlerin Niteliği	Ücret Üst Sınırı (Yıllık)
3	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL

Yukarıda belirtilen mevzuat gereği, geçiş hakkı sağlayıcısı konumunda olan Datça Belediyesinin kendi mülkiyetinde, tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda bulunan taşınmazlardan geçiş hakkı talep eden işletmecilerden tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücret tarifelerini belirlemesi ve bu doğrultuda gerekli tahsilatları yapması gerekmektedir.

Kamu idaresinin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerini gösterir gelir tarifesinin belirlenmediği, dolayısıyla söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Belediye tarafından gelir kaybının önlenmesi için Belediye mülkiyetinde, tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda bulunan taşınmazlardan geçirilen; elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketlerin kullandığı her türlü kablo vb. gereçlerin, sahada inceleme yapılmak suretiyle eksiksiz olarak tespit edilmesi veya ettirilmesi, bu suretle de geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilinin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İmar Planında Kamu Ortak Kullanımı İçin Ayrılmış Olan Alanların Özel Konutlar Tarafından İşgal Edilerek Kullanılmasına Rağmen İdarece Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye İşlemi Başlatılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi ve Herhangi Bir Tahsilatın Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Tahakkuk Etmemiş Olan İdare Gelirlerinde Tahsilât Oranlarının Düşük Düzeyde Kalması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguda belirtilen husus tam olarak düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.